

ЖІНКА У ЗОНІ

Вона казала собі: не поспішай, висновки потім, тільки дивись і запам'ятовуй!... Але думка про Олесея, про те, як він зустріне її, хвилювала це поріддя Єви чи не більше, аніж планетарна екологічна трагедія. Це було нестерпно: усвідомлення своєї малості, егоїзму жиночого естества, злочинно легковажного супроти масштабу катастрофи, не здатне було у цю мить поставити її на місце. Може, в цьому і є заповути її намісту. Природи, коли навіть над прахом, навіть перед лицем Смерті і Скорботи покинутої землі жінка несе в собі Надію і плакає Любов?!

Інна вже відмітила відрядження і повернулася до будинку колишнього райкому партії, що одатно пишався під захистом незворушного, впізнавано тиражованого Ілліча. Вона скося поглянула на Будинок культури, куди приїздила раніше на вечір поезії для вахтовиків разом з київськими поетами.

Тоді, під схвильований акомпанемент ліричної бригади, Інна ніяк не могла позбутися відчуття, що тут, де ще недавно відбувався суд над здебільшого безвинними винуватцями аварії на ЧАЕС, звинувачують фальшиво, надміру романтично. Ось тут, де давали свідчення потерпілі і виголошували останнє слово опромінені за суджені, тут, на її думку, відбулося уже не вперше на віку лицемірне дійство Феміди, коли справді, не уш кожен і призвідці трагедії були підмінені, захвані за лаштунками великого театру буття.

Та коли через її руки пройшла записка до

поетеси, яка читала то материнські, схожі на голосіння, то різкі, аж ніби не жіночі карбовані слова обвинувачення вічно правим, злочинно безкарним "господарям життя", а у записці лише одне: "Спасибі Вам за сльози, що викликали Ваші поезії", - Інна уперше позадрилася поетам. Отже, потрібні вони народу, коли так до сліз зачіпають за живе, будять думку і почуття, здирають коросту збайдужіння, отупілості від безнадії безраднісної подумки.

Вона часно визнала подумку, що була упереджена щодо цих пестунчиків Музи: раніше знайомі віршописці здавалися їй оперетковими П'єро та Коломбінаними, челемовними, занадто екзальтованими, неприродними у вияві почуттів, ба навіть двоєдушними, жалюгідно спотвореними коростями заздирства. А ще - завжди перебільшеними, завжди трошки на котурнах, навшпиньках, завжди з іншим обличчям за кулісами реву, і, власне, те - інакше рольове обличчя, що його спізнала у багатьох відомих пошукувачів слави, небридлих їй, навернуло до суворості, неприкрашеної правди житейської прози.

Що ж до цієї конкретної поетеси, Інна й сама не знала до тієї поїздки в Чорнобиль, чому й коли закоринилася в ній та упередженість з ледь відчутними нотками роздратвання і що саме її спровокувало...

На афіші були імена лауреатів: І. Драча, Б. Олійника, Ю. Щербака, В. Яворівського. Наморені після вахти ліквідатори походилися як на диво глянути й послухати бронзолучу літературну еліту. Та коли б то!.. Великі возсідали, певне, у інших престижніших президіях, натомість приїхали рядові сталкері без поетичного десанту. Скептично, не керує гомуту вивчили афішу. Хто за Драча? Хто за Олійника?! Пожартували. Кожен міг бути лише за себе, мав власне ім'я і неафішовану гідність.

До вечора тинялися Чорнобилем, бо вахтовики з другої зміни зійшлися до Будинку культури пізно по вечері. Інна з цікавістю спостерігала, як невгавно поривало поетесу, наче вітром під'юджувану, не гаяти часу, шукати транспорт, дозволі, поки не звечоріло, їхати у Прип'ять, по зоні...

Бліда, з розширеними зіницями, з тонкими ніздрями, що раз по раз здригалися від обурення статичним, ледачкувато-статичним чоловіцтвом, котре досить мляво й непевно реагувало на її "провокації", вона, зрештою, знайшла громовідвід і в особі представника влади в Чорнобиль і все виказала йому в непарламентських виразах за бездарну організацію відрядження й безвідповідальне розтринькування творчого часу письменників... А й справді, подумала Інна, кожна година життя Таланту мала б бути творчою. Кожна година кожного талановитого життя.

Вечір скінчився далеко за північ, а київський автобус чекав на них і о першій ночі, і близько другої - поетів не відпустили. Фотокореспондент з "Трудової вахти" знімав поетесу у білому піджачку, оточену зліва відомими та ліквідаторами (ну й словотвори у дусі часу), як вона, розпашіла, жартуючи, похапцем писала автографи на своїй збірці, що тут-таки продавала її поміж інших книжок - уже вкотре відряджена до Чорнобиля - ветер кнри-

Дружина Президента України Людмила Миколаївна КУЧМА розмовляє із жінками-самоселами Чорнобильської зони. Фото Миколи ПЕТРИЧЕНКА.

готоргівлі у зоні! - безстрашна мати Надія з київської книгарні письменників "Сяйво". Натовп зголоднілих за духовністю людей не рідшав - поети стояли в облозі.

Як горохом, без увагу сипав жартами Микола Сом, пускаючи блакитні бісики з під льняного безсмертного свого чуба. Ніжношкіра блондинка вахтовичка сяяла до нього радісною усмішкою обожнення, випромінюючи не гамма-кванти, а безмежну вдячність визнання. Молодий, але поважний романтик - представник поетичного бароко Юрій Буряк стиха перемовлявся з земляком, колишнім однокашником по Дніпропетровському університету, а нині, виявилось, головним редактором чорнобильської газети, яка згодом дістане в статусі видання з епіцентру атомної катастрофи заслужену відзнаку "за журналістську мужність"... А скромний селянський син, поет і зразковий сім'янин Дмитро Онкович, дослухаючись до тільки йому відомих відчуттів, стояв поруч з Інною і нервово позирив у темні вікна чорнобильської ночі...

І справді, здавалося, що ось-ось спадде загальне збудження від емоційних розмов і всі ураз попадають від утоми, а Київ, де, нервуються, ждучи їх з дороги, родини, не дочекається їхнього повернення ніколи. Щось тривожне уже висіло в повітрі, і розрядилося воно в дорозі - і це була гроза...

Коли ж повиходили на двір, пригадує Інна, вона спостерігала, яка ця вщасливлена масою уварою ліричню проноза подаючи на освітлену серед ночі стіну позаду пам'ятника, констатуючи, глузливо проказала:

- А що це, Володимире Івановичу, у вас Ленін залишає дві тіні? Одну для лівих, другу - для правих?!

Секретар, украї втомлений, виснажений нездоров'ям ще недавно працівник ЧАЕС, з несподіваним прощестів щось невиразне, а "бригада" миттю зітрислася - зайняла позиції в автобусі.